

Sosiaaliturvakomitean kokous 11.3.2026

Parlamentaarinen komitea
Parlamentarisk kommitté

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Ohjelma

10.30–11.00	Kevyt lounas
11.00–11.05	Kokouksen avaus, edellisten kokousten pöytäkirjojen hyväksyminen
11.05–11.15	Kokouksen aihe ja tavoite
11.15–11.50	Tilannekatsaus selvitykseen yhden perusturvaetuuden rahoituksesta • Keskustelu
11.50–12.00	Tauko
12.00–13.50	Komitean linjaukset ja ehdotukset loppumietintöön nuorten sosiaaliturvasta • Työskentelyosuus
13.50–14.00	Tiedoksi ja kokouksen päätös

Kokouksen aihe ja tavoite

Parlamentaarinen komitea
Parlamentarisk kommitté

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Tavoitteena tänään

1. Tilannekatsaus selvitykseen yhden perusturvaetuuden rahoituksesta
 2. **Tuottaa näkemyksiä** nuorten sosiaaliturvan kehittämisestä komitean linjausten ja ehdotusten pohjaksi
- Työskentelyn tulosten pohjalta kirjoitetaan nuorten sosiaaliturvaa koskevia alustavia linjauksia ja ehdotuksia kansanedustajajäsenten jatkotyöstettäväksi.

Selvitys yhden perusturvaetuuden rahoituksesta

Jussi Tervola, THL

Arviointi- ja selvitysryhmä

Parlamentaarinen komitea
Parlamentarisk kommitté

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Selvityksen tausta

- Sosiaaliturvakomitea esitti välimietinnössään (2023) perusturvaetuuksien yhtenäistämistä ja yhdistämistä ansioturva huomioiden. Nykyinen hallitus on toteuttanut kirjausta työttömälle työnhakijalle maksettavan yleistuen avulla.
 - Komitean välimietinnön ehdotuksen mukainen yksi perusturvaetus olisi syyperusteinen etuus. Perusturvaetuuden myöntämisen ehdot ja perusteet olisivat erilaiset riippuen elämäntilanteesta. Perusturvaetuuksien yhtenäistämisen ja yhdistämisen tarkoituksena on selkeyttää ja yksinkertaistaa vaiheittain etuusjärjestelmää ja sen toimeenpanoa sekä helpottaa siirtymistä etuudelta toiselle.

Selvityksen tavoite ja eteneminen

- Komitean kansanedustajajäsenet antoivat komitean arviointi- ja selvitysryhmälle toimeksiannon selvittää perusturvaetuuksien yhtenäistämisen vaihtoehtoja erityisesti rahoituksen näkökulmasta – selvitys valmistuu 31.3. mennessä.
- Selvityksessä tarkastellaan perusturvaetuuksien yhtenäistämistä erityisesti rahoituksen näkökulmasta sekä arvioidaan eri toteutusvaihtoehtojen vaikutuksia.
- Selvitys käsittelee seuraavia perusturvaetuuksia ansioturva huomioiden:
 - Peruspäiväraha ja työmarkkinatuki (yleistuki 1.5.2026 lähtien)
 - Sairausvakuutuksen päivärahat: sairauspäiväraha, Kelan kuntoutusraha, vanhempainpäivärahat

Perusturvaetuuden rahoituksen yhtenäistäminen

Parlamentaarinen komitea
Parlamentarisk kommitté

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

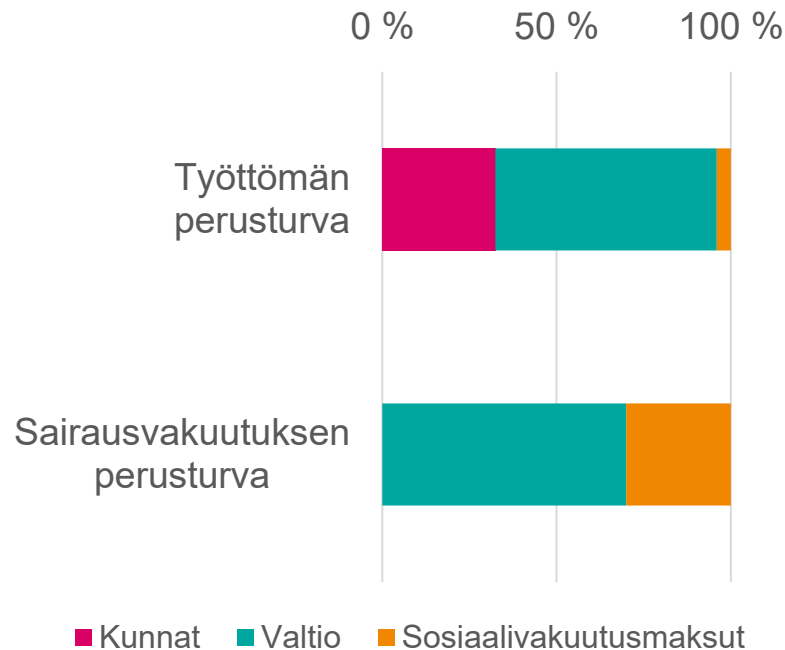
Perusturvan rahoituksen keskeiset erot

Työttömän perusturva

- Valtio maksaa valtaosan
- Kotikunnalla rahoitusosuus yli 100 päivää ylittäviltä työttömyysetuusjaksoilta
- Kasaan kuulumattomien palkansaaajien sosiaalivakuutusmaksut ohjataan rahoitukseen

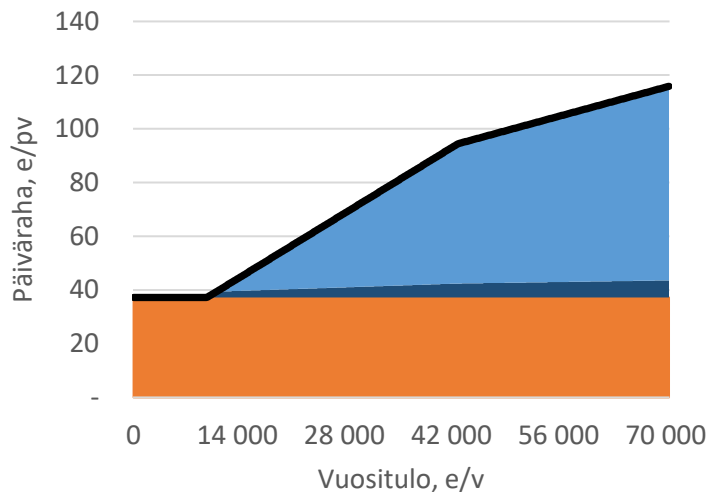
Sairausvakuutuksen perusturva

- Valtio maksaa valtaosan
- Sosiaalivakuutusmaksuilla rahoitetaan edeltäviin tuloihin perustuva laskennallinen osa

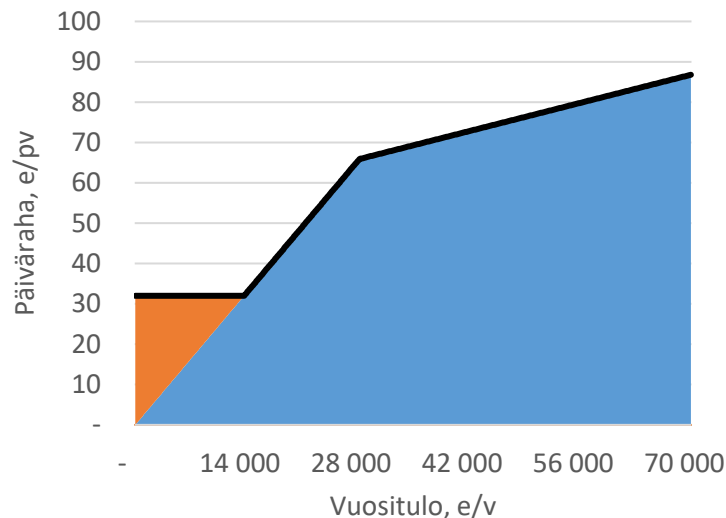
Ansioturvan rahoituksen keskeiset erot

Työttömän ansioturva

- Vakuutusmaksuilla rahoitettu
- Työttömyyskassa
- Valtio/kunta
- Päiväraha

Sairausvakuutuksen päivärahat

- Vakuutusmaksuilla rahoitettu
- Valtio
- Päiväraha

Rahoitetaanko sairausvakuutuksen vähimmäismääräisiä päivärahoja jatkossakin palkansaajien ja työnantajien maksamilla vakuutusmaksuilla?

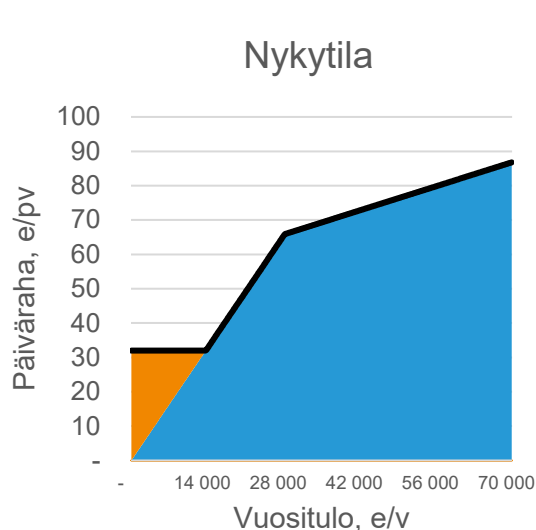
Kyllä (nykytila)

- + Ei tarvitse lisätä verorahoitusta
- Perusturvaetuuksien rahoitus olisi epäyhteneväistä

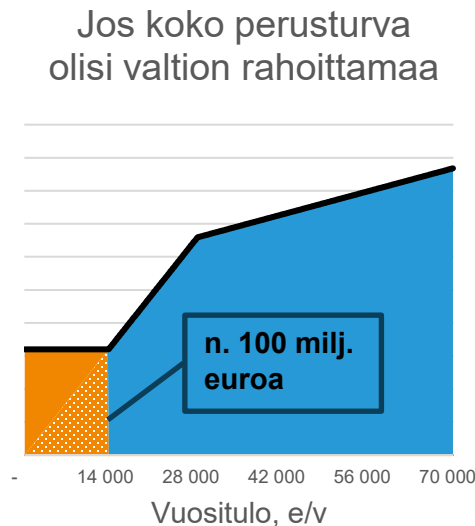
Ei

- + Yksinkertainen ratkaisu
- Verorahoitusta tarvitsee lisätä, jos vakuutusmaksuilla rahoitettu osuus poistuisi vähimmäismääräisistä päivärahoista
- Saattaisi lisätä painetta rahoittaa sairausvakuutuksen ansioturvan perusturvan suuruinen osa verovaroilla työttömyysturvan tapaan -> iso muutos

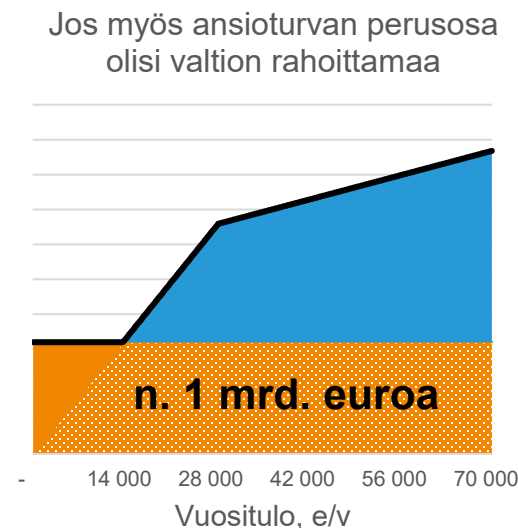
Vakuutusmaksujen rooli sairausvakuutuksen päivärahoissa ja muutosten vaikutus

Vakuutusmaksuilla rahoitettu
Valtion rahoittamat
Päiväraha

Vakuutusmaksuilla rahoitettu
Verorahoitukseen siirtyvä osa
Valtion rahoittamat
Päiväraha

Vakuutusmaksuilla rahoitettu
Valtion rahoittamat
Verorahoitukseen siirtyvä osa
Päiväraha

Selvitystyössä noukseita kysymyksiä

Parlamentaarinen komitea
Parlamentarisk kommitté

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Mitä uudistuksella tavoitellaan?

- Tarkoituksena ”selkeyttää ja yksinkertaistaa etuusjärjestelmää ja sen toimeenpanoa sekä helpottaa siirtymistä etuudelta toiselle”.
- Etuusehtojen yhtenäistäminen voi selkeyttää järjestelmää, mutta selkeyttääkö perusturvaetuuksien **yhdistäminen** järjestelmää?
 - Perusturvaetuuksien yhdistäminen irrottaisi samalla sairausvakuutuksen vähimmäismääräiset päivärahat ansiosidonnaisista päivärahoista → voi osaltaan monimutkaistaa
 - Helpottaako perusturvaetuuksien yhdistäminen siirtymiä syyperusteelta toiselle, jos syyperusteen vaihtuminen kuitenkin edellyttää etuuden ehtona olevan syyn selvittämistä eli byrokratiaa?
- Ajatellaanko, että uudistus tarkoittaa erilaisia palveluita ja niihin liittyviä velvoitteita perus- ja ansioturvaa saaville?
- Muita motiiveja?

Kenellä on oikeus perusturvaan ja kenellä ansioturvaan?

- Perusturvaa saavat ne, joilla ei ole oikeutta ansioturvaan.
- Ansiosidonnaisten etuuksien saamisen yhtenä ehtona on, että on tarpeeksi edeltäviä tuloja. Etuusjärjestelmissä on kuitenkin nykyisin merkittäviä eroja:
 - **Työttömyysturvassa** huomioidaan vain työtulo. **Sairausvakuutuksen päivärahoissa** huomioidaan työtulojen lisäksi myös tietty etuustulo (mm. työttömyysetuudet, opintoraha, työkyvyttömyyseläkkeet).
 - **Työttömän työssäoloehdossa** huomioidaan työtuloja 28 kk ajalta, erityistapauksissa pidemmältäkin. **Sairausvakuutuksessa** katsotaan tuloja pääosin vain edeltävältä 12 kk ajalta.
 - **Työttömyysturvassa** edellytetään myös työttömyyskassan jäsenyyttä.

Jatkoaskeleet

- Kansanedustajajäsenille on lähetetty kysely yhden perusturvaetuuden mallista, sen tavoitteista ja ratkaisuvaihtoehdoista.
- Aihetta käsitellään selvityksen ja kyselyyn saatujen vastausten pohjalta kansanedustajajäsenten seuraavassa kokouksessa 26.3.
- Selvitys valmistuu 31.3. mennessä, julkaisu huhtikuussa.

Keskusteltavaksi

- Tulisiko perusturvan rahoitusta yhtenäistää?
- Mitä perusturvaetuuksien yhdistämisellä tavoitellaan?
- Kenellä on oikeus perusturvaan ja kenellä ansioturvaan?
- Muita huomioita

Tauko

Parlamentaarinen komitea
Parlamentarisk kommitté

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Jakautuminen pöytiin

- Mitä polkua haluat tarkastella ja mihin tuoda näkökulmia? Kutakin polkua tarkastelee kaksi pöytäryhmää.
- **Valitse omasi!**

Koulutuspolku

Nuori, jolla on toiminta-, opiskelu- ja työkykyä

Pöytäryhmä 1

Pöytäryhmä 2

Kuntoutuspolku

Nuori, jolla on toiminta-, opiskelu- ja työkyvyn haasteita

Pöytäryhmä 1

Pöytäryhmä 2

Aktivointipolku

Toimeentulotuella oleva nuori, jonka tilanteesta ei ole selvyyttä

Pöytäryhmä 1

Pöytäryhmä 2

Komitean linjaukset ja ehdotukset loppumietintöön nuorten sosiaaliturvasta

Ks. taustamateriaali liite 4

Komiteatyössä tunnistettuja ongelmia etuuksien ja palvelujen yhteensovittamisessa

Etuus- ja palvelujärjestelmä ei riittävällä tavalla tue kaikkien nuorten valmiuksia ja osallistumista koulutukseen ja työelämään:

- Nuorten näkökulmasta erilaiset etuus- ja palvelujärjestelmän sisälle asetetut kannustimet voivat toimia järjestelmän yleistavoitteita vastaan.
- Järjestelmän monimutkaisuus ja kannustimet voivat aiheuttaa koulutuksen tai muiden palvelujen ulkopuolelle jäämistä tai jättäytymistä.
- Eri tahojen tarjoamista palveluista puuttuvat yhteiset tavoitteet, selkeä työnjako, johdonmukaisuus, jatkuvuus ja tavoitteelliset palvelupolut. Palvelujen tarjonta myös vaihtelee eri puolilla Suomea.
- Haasteita on erityisesti nuorilla, joiden toimintakyky, arjessa pärjääminen tai motivaatio ovat heikentyneet.
- Osa nuorista kokee mahdollisuutensa kouluttautua tai työllistyä heikoiksi – pitkäkestoista huono-osaisuutta on jo nuorten aikuisten keskuudessa.

Komiteatyössä tunnistettuja keskeisiä kannustin- ja byrokratialoukkuja

Etuus- ja palvelujärjestelmän toimimattomuus:

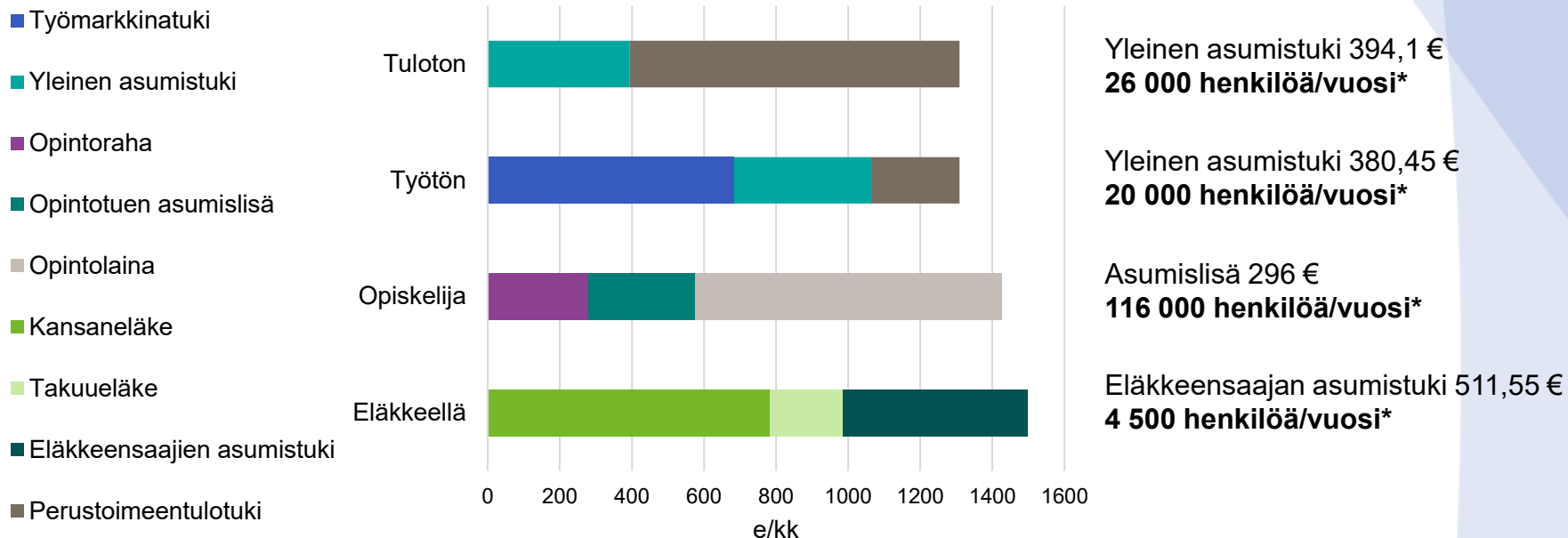
- Etuuksien ja palvelujen joustamattomuus.
- Tarvittavaa tukea/palvelua ei ole aina tarjolla tai sitä ei tarjota oikea-aikaisesti.
- Suunta määräaikaiselta eläkkeeltä pysyväälle eläkkeelle, eläkehakuisuus.

Etuuksien tasoerot ja kannusteet osallistua:

- Opintorahan taso € < perusturvan taso €€ < toimeentulotuen taso €€ < työkyvyttömyyseläkkeen taso €€€ (kansan- ja takuueläkkeen).
- Opiskelijan asumislisän taso € < yleisen asumistuen taso €€ < eläkkeensaajan asumistuen taso €€€. Toimeentulotuki täydentää tarvittaessa asumisen tukia.

Esimerkki etuustasoista: yksin asuva alle 25-vuotias

Asuu pääkaupunkiseudulla, vuokra 715 €

Komitean tunnistamia tavoitteita

- Jokainen nuori suorittaa ammatillisia valmiuksia antavan koulutuksen ja saa valmiudet osallistua koulutukseen ja työelämään.
- Yhä harvempi nuori päätyy työkyvyttömyyseläkkeelle.
- Nuorelle on mahdollista, kannustavampaa ja kannattavampaa pyrkiä ja osallistua koulutukseen, tarvittaviin palveluihin tai työhön, kuin jäädä toimeettomaksi. Etuus- ja palvelujärjestelmät tukevat nuorta tähän suuntaan erilaisin keinoin, yhteisillä tavoitteilla ja yhteisellä tilannekuvalla.
- Etuus- ja palvelujärjestelmät muodostavat selkeän ja ymmärrettävän kokonaisuuden, jossa yksilön ja viranomaisen oikeudet ja velvoitteet ovat tasapainossa ja velvoitteet ovat tarkoituksenmukaisia ja toimivia.
- Yksistään etuustasoja muuttamalla ei päästä näihin tavoitteisiin.

Työskentelyosuus

Parlamentaarinen komitea
Parlamentarisk kommitté

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Kenestä puhutaan

- 18–24-vuotiaat / 18–29-vuotiaat
 - Tarkka rajausta riippuu ehdotetuista keinoista ja käytettävissä olevista resursseista
- Nuoret, joiden tilanteeseen tavoitellaan muutosta:
 - A. Työn ja koulutuksen ulkopuolella olevat nuoret, jotka saavat etuutta (pl. asevelvolliset ja lasta hoitavat nuoret), mutta etuuden saamiseen ei liity tavoitteellista suunnitelmaa tai nuoren tarvitsemaa tukea tai palvelua.
 - Yleistukea (peruspäivärahaa/työmarkkinatukea), sairauspäivärahaa, kuntoutusrahaa, määräämäänsä työkyyttömyyseläkettä, tulottomina toimeentulotukea saavat nuoret.
 - B. Opiskelevat nuoret, joilla taloudellisia ja/tai opiskelukykyyä liittyviä haasteita suoriutua opinnoistaan.
 - Pääosin opintorahalla opiskelevat, mutta myös esimerkiksi kuntoutusrahalla opiskelevat nuoret.

Esimerkkipolut työskentelyn tukena

- Työskentelyn avuksi on muodostettu etuuksien ja palveluiden yhteensovittamista havainnollistavat esimerkkipolut.
 1. **Koulutuspolku** (nuori, jolla on toiminta-, opiskelu- ja työkykyä)
 2. **Kuntoutuspolku** (nuori, jolla on toiminta-, opiskelu- ja työkyvyn haasteita)
 3. **Aktivointipolku** (toimeentulotuella oleva nuori, jonka tilanteesta ei ole selvyttä)
- Esimerkit toimivat pohjana keskustelulle, jossa kuvataan nuorten etuus- ja palvelujärjestelmän keskeisiä ongelmia ja paikannetaan ratkaisuaihioita.
- Esimerkit pohjautuvat komitean aikana tehtyyn selvitystyöhön ja eri tahojen kuulemiseen.
- Esimerkeissä on tehty paljon valintaa ja ne eivät kata kaikkia nuorten elämäntilanteita tai nuorten kohtaamia haasteita.

Ohjeistus työskentelyyn 1/2

Mitä konkreettisia keinoja komitea voisi ehdottaa nuorten sosiaaliturvan ja palveluiden kehittämiseksi?

Pohdittavaksi etuus- ja palvelupolkujen osalta mm.:

- Tavoitteellisuus, suunnitelmallisuus, seuranta ja riittävä tuki
- Tarpeenmukaisten palveluiden määrittely ja ohjaus palveluihin
- Kannusteet ja velvoitteet osallistua tarpeenmukaisiin työllisyys-, kuntoutus- ja/tai sote-palveluihin
- Kannusteet ja velvoitteet hakea tutkintoon johtavaan koulutukseen
- Kannusteet ja velvoitteet suorittaa ammatilliset valmiudet antava tutkinto
- Kannusteet ja velvoitteet järjestää tarvittavia työllisyys-, kuntoutus-, sote- ja koulutuspalveluita
- Etuus- ja palvelujärjestelmän selkeys ja ymmärrettävyys

Ohjeistus työskentelyyn 2/2

- Työskentelylle on aikaa noin 45 minuuttia.
- Ryhmät esittelevät työskentelyn tulokset, minkä jälkeen keskustellaan yhteisesti.

1. Koulutuspolku

Kaverinsa kanssa asuva 20-vuotias Minna valmistui keväällä ylioppilaaksi heikoin arvosanoin ja teki 3kk kesätöitä varastolla. Syksyllä työt loppuivat ja Minna hakeutui työvoimapalveluihin.

2. Minna sopi työllisyyspalvelujen kanssa 10 viikkoa kestävästä työkokeilusta, jonka ajalta hän sai Kelasta työmarkkinatukea (yleistukea), vaikka työttömänä ollessaan hän ei olisi sitä työssäoloelvelvoitteen ajalta saanut.

4. Seuraavaksi Minna osallistui kuntouttavaan työtoimintaan 11 viikon ajan ja sai jälleen osallistumisen ajalta työmarkkinatukea (yleistukea). Minnalle asetettu 5 kuukauden työssäoloelvelvoite oli nyt suoritettu.

6. Koska Minna on edelleen alle 25-vuotias, hänen tulee hakea vähintään kahta opiskelupaikkaa seuraavana syksynä alkavaan tutkintoon johtavaan, ammatillisia valmiuksia antavaan koulutukseen.

Minna ei kuitenkaan tiedä, mihin haluaisi opiskelemaan. Samalla häntä huolestuttaa velkaantuminen. Opintorahan taso yhdessä asumislisän kanssa tuntuu matalalta verrattuna toimeentulotuen tasoon.

1. Minna ei ollut keväällä hakenut vähintään kahteen syksyllä alkavaan kouluun, joten työvoimaviranomainen asetti hänelle työssäoloelvelvoitteen (21 vko)

3. Työkokeilun jälkeen Minna oli suorittanut 10 viikkoa 21 viikon työssäoloelvelvoitteestaan. Työpaikkaa tai mieluista palvelua ei heti työkokeilun jälkeen löytynyt, joten Minna sai seuraavat 4 viikkoa toimeentulotukea.

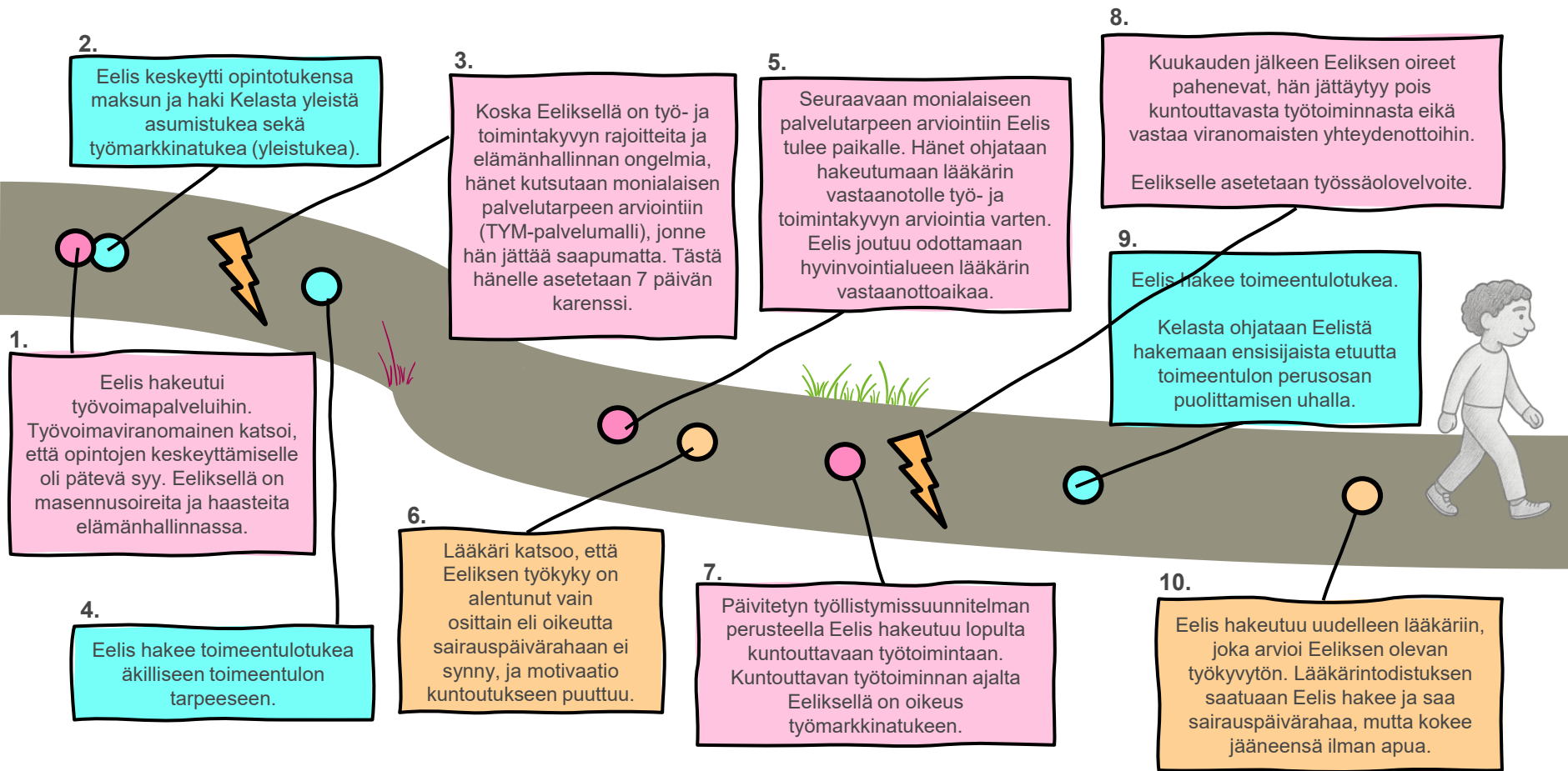
5. Koska Minnalla ei ole ammattia, Kela asetti Minnalle työmarkkinatukeen odotusajan. Kesätyöt huomioiden odotusaika on 9 viikkoa. Tältä ajalta Minna sai jälleen toimeentulotukea.

7. Minna päättää aloittaa 6 kuukauden määräaikaisen työn pikaruokaravintolassa ja jättää hakematta opintoihin.

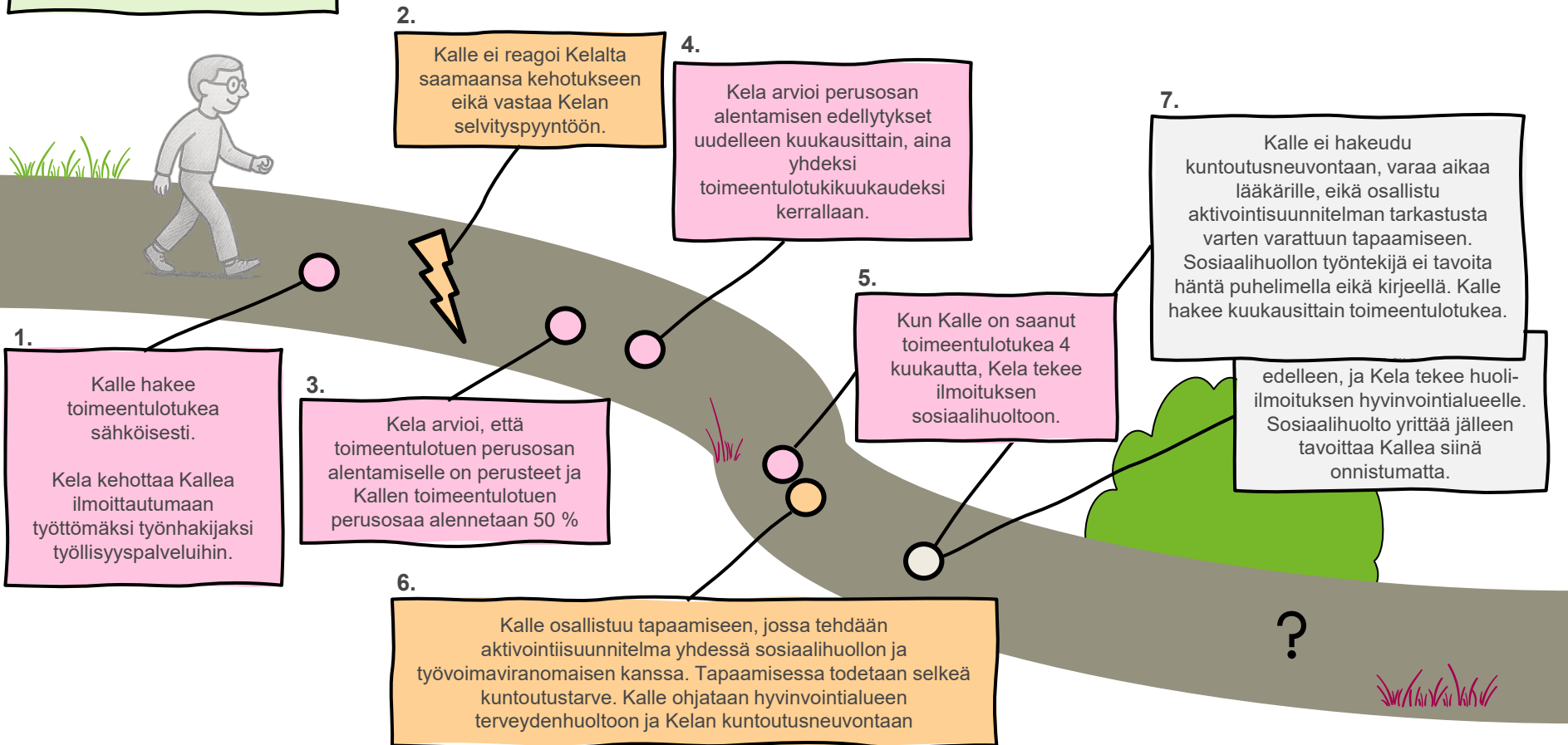
Omillaan asuva 19-vuotias Eelis on keskeyttänyt ammattikouluopintonsa.

2. Kuntoutuspolku

22-vuotias Kalle asuu yhdessä äitinsä kanssa. Kalle saa yleistä asumistukea osana pienituloisen äitinsä ruokakuntaa.

3. Aktivointipolku

Tiedoksi

Parlamentaarinen komitea
Parlamentarisk kommitté

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Seuraavat kokoukset ja alustavat aiheet

-
- 26.3.2026 Kansanedustajajäsenten kokous
Yksi perusturvaetus
 - 14.4.2026 Kansanedustajajäsenten kokous
Työkykyetuudet, työttömyysturva, yleistuki
 - 28.4.2026 Kansanedustajajäsenten kokous
Viimesijainen turva ja asumisen tukeminen
 - 20.5.2026 Sosiaaliturvakomitean kokous**
Loppumietinnön kokonaisuus
 - 26.5.2025 Kansanedustajajäsenten seminaari
Loppumietinnön kokonaisuus / aiheet, jotka jääneet kesken
 - 9.6.2026 Kansanedustajajäsenten kokous
Loppumietinnön kokonaisuus / aiheet, jotka jääneet kesken

Kiitos!

Parlamentaarinen komitea
Parlamentarisk kommitté

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET